

Projectmandaat

Datum: februari 2005
Auteur: Indra Henneman
Projectnaam: Samenwerkingsverband G4
Documentversie: 1.0

1 Doel van het document

Een projectmandaat is een aanleiding om project te starten. De opzet van het document kan buiten de richtlijnen vallen van PRINCE 2. De eerste stap is om het projectmandaat te toetsen op volledigheid en kwaliteitscriteria. De onderstaande punten kunt u zien als toetsingscriteria.

2 Achtergrond

De gemeenten Ferwerderadiel, Het Bildt, Leeuwarderadeel en Menaldumadeel (G4) hebben aangekondigd te willen samenwerken op het vlak van de informatievoorziening en ICT. Er is gezamenlijk onder leiding van EGEM een Quick Scan gehouden naar de informatievoorziening van de gemeenten individueel. Door de gezamenlijke sessie was het mogelijk om ook een inventarisatie te doen naar de onderlinge overeenkomsten in de ontwikkeling. Uit de EGEM Quick Scan volgden punten van samenwerking en aandachtspunten voor de ontwikkeling van de gemeenten naar een hogere ontwikkelingsfase. In de terugkoppelingssessie hebben bestuur, management en ICT coördinatoren toegezegd met elkaar verder te willen samenwerken.

Met de gemeentesecretarissen van de G4 is geïnventariseerd wat de volgende stappen kunnen zijn in het realiseren van samenwerking tussen de G4 op het gebied van ICT en wat EGEM daarin kan betekenen. De ICT coördinatoren van de gemeenten hebben de eerder ingezette samenwerking al een vervolg gegeven. Hen is gevraagd om punten die belangrijk zijn voor de komende tijd en voor samenwerking aan te leveren. EGEM heeft daarnaast een voorstel aan de gemeentesecretarissen gedaan over de mogelijkheden voor samenwerking op de korte termijn en de eventuele rol van EGEM daarin (document 'Inventarisatie Quick Wins G4').

Het voorstel is om een 'twee-sporen-beleid' te volgen:

- Op de korte termijn wordt geprobeerd een aantal 'quick wins' te realiseren. Het gaat met name om enkele nieuwe ontwikkelingen die verplicht dan wel onoverkomelijk zijn. Deze kunnen gezamenlijk vorm worden gegeven of gezamenlijk geïmplementeerd worden. De G4 kunnen besluiten welke quick wins zij in 2005 willen gaan realiseren in gezamenlijkheid.
- Voor de langere termijn zal een gezamenlijke visie op de informatievoorziening (en samenwerking) nodig zijn als kapstok voor de komende jaren. Hier kan in 2005 ook mee worden gestart en loopt gelijktijdig met de realisatie van enkele quick wins. Er kan een strategie worden opgezet om te groeien in de fasen van het INK model.

Een eerste actie is inmiddels in gang gezet. De G4 hebben zich gezamenlijk aangemeld als 'voorhoedegemeente'. Uit de in totaal 50 aanmeldingen worden in februari 10 geselecteerd. Wanneer de G4 daartoe behoren betekent dit dat zij ook vanuit dat project begeleid zullen worden in de aanpak van enkele korte termijn projecten.

3 Projectdefinitie

Het project Samenwerkingsverband G4 bestaat hoofdzakelijk uit de begeleiding van de G4 in het komen tot afspraken over samenwerking, het opstellen van visie en beleidsplan en de uitvoering van

projecten op de korte termijn. Vanuit EGEM zal dat gebeuren in verschillende rollen. Vanuit de G4 zal een plan van aanpak en een 10-puntenplan worden opgeleverd waarin de uitgangspunten voor samenwerking worden weergegeven en de acties voor 2005. Dit projectmandaat zal hiervoor de basis zijn.

3.1 Projectdoelstellingen

De projectdoelstelling is: 'Door middel van intensieve begeleiding van het samenwerkingsverband G4 komen tot een implementatieplan voor andere startende samenwerkingsverbanden op het vlak van de informatievoorziening'. Afgaande op de uitkomsten uit de EGEM Quick Scan is het doel om de informatievoorziening in samenwerking van een 'activiteit georiënteerd' via een 'proces georiënteerd' naar uiteindelijk een 'systeem georiënteerde' organisatie van de informatievoorziening. De G4 zullen gezamenlijk de uitdagingen aangaan en de moeilijkheden overwinnen.

Er zijn afgeleide projectdoelstellingen, vier voor de korte, en één voor de langere termijn.

Korte termijn:

In gezamenlijkheid enkele korte termijn projecten op het gebied van de informatievoorziening plannen en uitvoeren. Het gaat om de volgende speerpunten en eindresultaten:

- Een gezamenlijke (open source) CMS en het aanbieden van een aantal producten via het web met behulp van DigiD en de internetkassa;
Afgesproken is dat webapplicaties in zijn algemeenheid (waaronder diverse modules CMS, DigiD, internetkassa, gemeentemail, projectensite, bekendmakingenmodule, RIS, fora, etc.) uitgangspunt is in dit project. Nadere uitwerking leert dat iedere gemeente een basisset aan functionaliteiten nodig heeft om haar digitale weg te kunnen vinden. In die wetenschap is het in feite corebusiness voor EGEM (standaarden, bouwstenen advies, kennisdeling) om gemeenten op weg te helpen met functionele ontwerpen voor webapplicaties. In wezen staat dit los van open source software. Het helpt gemeenten op weg naar goed opdrachtgeverschap. Uitwerking van deze functionele ontwerpen op basis van open source software is een volgende stap en het gevolg van goed opdrachtgeverschap. Met name zien gemeenten veel voordelen bij het gezamenlijk optuigen van volgende generaties websites door meerdere gemeenten op basis van open source software. In het kader van gemeenschappelijke diensten en pilotering van bouwstenen voor gemeenten lijkt inbreng van EGEM in de vertaling van functioneel naar technisch ontwerp met samenwerkende gemeenten een logische stap. Onderzoek naar tal van mitsen en maren zal de inperking van de inbreng van EGEM in deze fase inzichtelijk maken. Een derde stap is wellicht de meest cruciale. Een OSS-omgeving heeft enkel kans van slagen in een gezonde community. Juist op dit punt vragen gemeenten inbreng en noties van EGEM. De G4 kunnen fungeren als pilotproject en eerste vorm van een community.
- Gezamenlijke ontwikkeling van de basisregistraties;
Om afspraken te kunnen maken in het kader van dit project is het beter om te wachten totdat bekend is of de G4 mogen deelnemen in het traject Voorhoedegemeenten. Voor dit project is het wel noodzakelijk om gedurende het verloop na te denken over de mate van samenwerking/ samen doen. Er zijn namelijk verschillende mogelijkheden denkbaar. Zo kan in de 4 gemeenten decentraal hetzelfde worden gerealiseerd om vervolgens eventueel gegevens bij elkaar te brengen, maar het kan ook zijn dat er 1 gezamenlijke basisadministratie voor bijvoorbeeld adressen en gebouwen wordt gerealiseerd of zelfs een stelsel van basisadministraties. Misschien kan nog worden besloten dat elke gemeente afzonderlijk verantwoordelijk wordt voor 1 van de basisadministraties in het stelsel.
- De inrichting van een gezamenlijk netwerk (op basis van de bestaande technologie koppelen van de gemeentelijke netwerken).
Het doel van het bij elkaar brengen van de verschillende technieken is om het beheer voor het samenwerkingsverband in de toekomst te vergemakkelijken en beheerslasten te verdelen over de gemeenten, bijvoorbeeld door dit te doen vanuit 1 punt of door beheerders uit te wisselen en specialisten gezamenlijk aan te nemen. De ontwikkelingen zijn afhankelijk van de visie en het informatiebeleidsplan.

- Een gezamenlijk I&A beleidsplan;
Het plan is om gebruik te maken van ervaringen op dit vlak bij andere gemeenten. EGEM is bij enkele trajecten betrokken geweest. Het doel voor EGEM is om te zien of de bouwstenen die uit deze trajecten zijn ontwikkeld, toepasbaar zijn. De G4 is het eerste samenwerkingsverband waar EGEM betrokken is bij het ontwikkelen van informatiebeleid. Voor de G4 is het informatiebeleid uitgangspunt voor de acties die gezamenlijk worden gezet. Het I&A beleidsplan is afgeleid van het traject waarin een gezamenlijke visie wordt gedefinieerd. Het beleidsplan zal daarom ook dynamisch zijn, net als de te ontwikkelen visie. Er kunnen al wel acties tijdens de ontwikkeling van die visie ondernomen worden.

Lange termijn:

In een gelijktijdig traject wordt een gezamenlijke visie en daarvan afgeleid beleid met hulp van EGEM gerealiseerd. Het '10 puntenplan', waarin de criteria voor samenwerking zijn opgenomen, is hierin leidend. Met de resultaten van de EGEM quick scan in de hand onderzoeken de G4 en EGEM welke stappen gezet dienen te worden om gezamenlijk van een activiteitengeoriënteerde organisatie door te groeien naar een procesgeoriënteerde organisatie (van fase 1 naar fase 2 INK). Op de langere termijn zijn met name op de onderdelen visie, strategie en beleid deze stappen nodig. In dit plan van aanpak wordt daarom een grove schets gegeven om gezamenlijk deze aandachtsvelden van de informatievoorziening beleidsmatig te verankeren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van voorbeelden uit Horst aan de Maas, Veghel en Spijkenisse. Een visie voor een samenwerkingsverband is echter nieuw. Vanuit de G4 moeten hierdoor dan ook bouwstenen voor andere gemeenten beschikbaar komen.

Bij het totstandkomen van de gezamenlijke informatiestrategie van de G4 krijgen de volgende onderwerpen aandacht:

1. Bewuste keuzes bij afbakening en aanpak van de informatiestrategie (planning, ambitie, relevante processen, draagvlak organisatie)
2. Inventarisatie bestaande knelpunten, eisen en wensen (volledig, duidelijk inclusief waardeoordeel)
3. Mate van alignment; draagt de informatiestrategie bij aan de organisatiedoelen?
4. Duidelijkheid over in- en externe ontwikkelingen.
5. Duidelijkheid over primaire processen (huidige en toekomstige).
6. Rekening houden met technologische ontwikkelingen.
7. Richtlijnen voor ICT-handelen (ICT-beleid)
8. Herkenbare hoofdlijnen informatievoorziening voor management op de volgende aspecten:
  - a. Organisatiemodel
  - b. Besturingswijze
  - c. Architectuur en infrastructuur van
    - i. Gegevens en kennis
    - ii. Gebruikerstoepassingen
    - iii. ICT-faciliteiten
    - iv. Inrichting ICT-organisatie¹
9. Plan van aanpak voor huidige situatie naar gewenste situatie
10. Zijn projectvoorstellen (uit de projectkalender) SMART geformuleerd en zijn keuzes mogelijk?

---

¹ Ongeacht de plaats en rol van ICT in de G4 organisaties, de gemeenten dienen in ieder geval de regie te voeren. Vanuit die positie dienen de volgende deelvragen beantwoord te worden:

1. Welke rol hebben de ICT-afdelingen?
  - Volwaardige partner in de organisatie (van idee tot exploitatie)
  - Beschikbaarsteller technische infrastructuur (beleidsbepalend en voorschrijvend)
  - Dienstverlener (u vraagt, wij draaien)
2. Wat zijn de ICT-spelregels en hoe worden deze nageleefd?
  - Rollen
  - Taken
  - Bevoegdheden
  - Verantwoordelijkheden
3. In huis of uitbesteden?
  - Welke taken voeren de ICT-afdelingen zelf uit en bij welke voeren de ICT-afdelingen de regie (en worden de uitvoerende taken uitbesteed)?
4. Hoeveel informatie is nodig (kwantitatief en kwalitatief)?

3.2 Scope

Het project is gericht op het verkrijgen van leerpunten uit een opstartende samenwerking op het vlak van ICT. Hiermee moet een implementatieplan gemaakt kunnen worden voor andere beginnende samenwerkingsverbanden. Tevens is het project gericht op het toetsen van de bruikbaarheid van bestaande bouwstenen vanuit EGEM. Om dit te kunnen doen zullen verschillende actoren bij de vier gemeenten in minder of meerdere mate betrokken zijn.

Vanuit de voorloopbrief IBP van de G4 wordt de volgende prioritering aangehouden die de aanpak en planning zal gaan bepalen voor 2005:

Eerste aandachtgebied

Vanuit het algemene perspectief wordt in eerste aanleg de focus gelegd op toepassingen die het dagelijks functioneren van medewerkers en organisatie-onderdelen mogelijk maken cq vereenvoudigen. Binnen de context van de voorgenomen samenwerking heeft deze werkplek- en functieautomatisering een goede kans van slagen. Er is immers ruime ervaring mee opgedaan en verbeteringen daarin zijn snel merkbaar voor de individuele eindgebruiker en de organisatie als geheel. Hierdoor zal het draagvlak voor verdergaande veranderingstrajecten positief zal worden beïnvloed. In deze fase zullen ook een aantal korte verbetertrajecten worden opgepakt. Deze vormen samen de z.g quick-wins. Het implementeren van een gezamenlijk melding en klachtensysteem is hier een voorbeeld van.

Tweede aandachtsgebied

In tweede aanleg zal de aandacht zich richten op het generen van stuur-of management informatie. Deze informatie wordt steeds belangrijker voor het beheer van de dagelijkse werkproces en het afleggen van verantwoording over het beleid en de uitvoering ervan. Toekomstige inspanningen op het gebied van de ICT zullen nadrukkelijk worden getoetst op de mate waarin beheers- en managementinformatie kan worden gegenereerd.

Derde aandachtsgebied

In de derde fase van de samenwerking zal de focus komen te liggen op ICT mogelijkheden die het politiek/bestuurlijke besluitvormingsproces ondersteunen. Door het verbeteren van de stuurinformatie ontleent aan de verschillende organisatie-processen wordt beoogd de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren en de evaluatie en herijking van het gevoerde beleid effectiever te doen laten verlopen.

3.3 Afbakening

De begeleiding vanuit EGEM is gericht op de projecten en resultaten, zoals hierboven genoemd. Andere projecten die bij de gemeenten worden uitgevoerd worden alleen ter kennis aangenomen, maar niet intensief begeleid. Het plan van aanpak is hierin leidend.

Vanuit EGEM zal geen rol als projectleider worden ingevuld. Hiervoor is te weinig capaciteit. De daadwerkelijke projectuitvoering wordt voor het belangrijkste gedeelte door de G4 zelf ingevuld en eventueel aangevuld met externe capaciteit. Vanuit de Voorhoede gemeenten en EGEM volgt wel inhoudelijke ondersteuning en ondersteuning bij de procesvorming. Bovendien worden bouwstenen aangeleverd.

3.4 Randvoorwaarden

Randvoorwaarden die het bedrijfs- of programmamanagement stelt aan het project

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande middelen uit andere projecten (bijvoorbeeld kennis en documenten uit de trajecten tot het maken van een beleidsplan).

Alle acties vanuit EGEM in het project G4 moeten leiden tot een product en/ of kennis dat generiek is en beschikbaar is voor andere gemeenten of hebben tot doel om de leerervaringen en producten uit andere trajecten bij de G4 in te zetten en wellicht te toetsen op bruikbaarheid. Dit betekent ook dat G4 gevraagd zal worden om producten uit het project en leerervaringen voor anderen beschikbaar te stellen.

Als basis voor de uit te voeren acties wordt het rapport Quick Scan EGEM voor de G4, het tien puntenplan G4 en het plan van aanpak alsmede Informatieplan (inclusief voorloopbrief IBP) gebruikt.

Bij de uitvoering van het project wordt sterk rekening gehouden met de 10 uitgangspunten/ criteria die de G4 hebben gesteld aan de samenwerking. Dit zijn continue de maatstaven waartegen de acties worden uitgezet. In het vervolg zullen vooral de informatiestrategie en het informatiebeleidsplan de lijnen uitzetten voor de acties. Hierin worden de randvoorwaarden gesteld voor de uit te voeren projecten. Het IBP zal alle elementen uitvoerig beschrijven waarbij het gekozen format tevens als discussie platform zal dienen. Het voorgenomen IBP is dus niet statisch maar kent een belangrijke dynamiek.

Er worden door EGEM geen acties ondernomen die ook door marktpartijen worden uitgevoerd.

4 Relaties met andere projecten

Het project G4 heeft een sterke relatie met andere adviestrajecten vanuit EGEM, de begeleiding van andere samenwerkingsverbanden (zoals het ISZF, NOFA, etc.), het project Open Source CMS voor gemeenten (MMBase?) en de gemeente Pragmatika. De adviestrajecten bij EGEM leveren inzichten, informatie, documenten en voorbeelden op voor de acties bij de G4. Met name interessant zijn de ontwikkelingen op het vlak van het I&A beleidsplan bij onder andere de gemeente Horst aan de Maas, Veghel en de gemeente Spijkenisse. Uit ervaringen met andere samenwerkingsverbanden kan lering worden getrokken voor het traject bij de G4. Dat geldt ook andersom. De G4 kunnen tevens gebruik maken van de ervaringen die worden opgedaan in de gemeente Pragmatika, bijvoorbeeld met het ontwikkelen en gebruiken van de basisregistraties. Andersom kan bij de G4 een product (verder) ontwikkeld worden dat later opgenomen kan worden in gemeente Pragmatika.

Een andere belangrijke relatie bestaat met de voorhoedegemeenten. De G4 hebben zich aangemeld als voorhoedegemeente. Wanneer zij worden gekozen als deelnemer betekent dit dat vanuit dit traject ondersteuning zal plaatsvinden op specifieke projecten (de resultaten zoals hierboven staan weergegeven). EGEM kan vanuit het project samenwerkingsverband G4 hierbij aansluiten.

Naast deze interne relaties bestaan er nog relaties met andere programma's binnen de ICTU. Belangrijke programma's zijn SBG2, Ososs en AdviesOverheid. Het programma SBG2 moet betrokken worden om te adviseren in de aanpak van de basisregistraties. OSOSS heeft een belangrijk aandeel in de advisering omtrent een open source CMS. Wellicht kan hiervoor een referentieproject samen met OSOSS worden ingericht. Het traject Voorhoedegemeenten zal deze inzet kunnen coördineren. Wanneer de G4 geen onderdeel uitmaken van de voorhoedegemeenten dan zal er vanuit het project samenwerkingsverband G4 de betrokkenheid van de andere programma's geregeld worden.

5 Kwaliteitsverwachtingen

Vanuit EGEM gezien is het project samenwerking G4 een succes wanneer de projectgroep en de werkgroepen voor het haalbaarheidsonderzoek geheel voorbereid en met uitgebreide kennis functioneren. Hierbij zijn misstappen, bekend uit andere gemeenten en samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk voorkomen en zijn opdrachten aan derden op een goede manier verstrekt en gestuurd.

De informatie, producten en begeleiding die EGEM verstrekt moeten voor de G4 voldoen aan eisen als functionaliteit, bruikbaarheid, begrijpelijkheid, actualiteit en juistheid. Dit samen met het gebruiksgemak worden door EGEM getoetst in het traject.

6 Business case

De investering van EGEM in het project staat vermeld onder het kopje begroting. Voor EGEM levert dit project een of meer implementatieplannen op voor samenwerking tussen gemeenten op het vlak van de informatievoorziening en ICT en implementatieplannen voor specifieke projecten die in samenwerking worden uitgevoerd. Verder levert het project een evaluatie van de bestaande bouwstenen van EGEM op. De business case van de G4 wordt hieronder beschreven.

De genoemde projecten vergen alle een fikse investering. Om te komen tot daadwerkelijke resultaten en besparingen vanuit samenwerking zal allereerst geïnvesteerd moeten worden in mensen en

middelen. De investeringen kunnen wel worden beperkt door gebruik te maken van leerervaringen uit andere samenwerkingsverbanden en middelen en die ter beschikking zijn gesteld vanuit andere gemeenten en EGEM.

De samenwerking leidt uiteindelijk tot de volgende positieve resultaten voor de G4. Naast besparingen die voortkomen uit de samenwerking en hieronder per project is geprobeerd te duiden, levert samenwerking ook mogelijkheden op voor verdere specialisatie, etc. Met gelijke middelen kan zodoende een verbeterde dienstverlening worden geleverd aan zowel de interne als de externe organisatie. Het kan daarmee ook voldoen aan de steeds hoger wordende eisen die vanuit de Rijksoverheid als vanuit de samenleving worden gesteld aan de gemeentelijke organisatie en haar ICT ondersteuning.

Gezamenlijke ontwikkeling van een(opensource) CMS met DigiD en een internetkassa.

Dit levert een besparing op van licentiekosten (x 3) voor een CMS. Daarnaast wordt maar 1 keer ontwikkel- en implementatiekosten voor 4 gemeenten betaald. Bij de toepassing van open source zullen helemaal geen licentiekosten worden betaald. Kennisuitwisseling tussen de 4 gemeenten, maar ook met andere gebruikers levert wellicht een snellere implementatie op. Door een gezamenlijke ontwikkeling, eventueel met andere gemeenten kunnen de verschillende partijen verschillende modules uitwerken, waardoor de ontwikkeling wordt verdeelt. Eén CMS vergemakkelijkt bovendien de implementatie van DigiD en de BNG Internetkassa. Het is hierdoor ook mogelijk om 1 licentie aan te schaffen voor de internetkassa en subkassa's voor de verschillende gemeenten te gebruiken. Dit bespaart 3 keer de kosten voor implementatie en licenties. Eén CMS betekent ook dat slechts een beperkte capaciteit aan beheer en onderhoud van de website noodzakelijk is. Bovendien kunnen webbeheerders elkaar gemakkelijk vervangen of bijstaan doordat zij met hetzelfde systeem werken.

Gezamenlijke ontwikkeling basisregistraties.

Het ontwikkelen en exploiteren van een gezamenlijk gegevenssysteem en het ontwikkelen van een gemeenschappelijk datamanagement systeem waarbij de deelnemende gemeenten in de uitvoering hun eigen verantwoordelijkheid houden, geeft de gemeenten een basis voor digitale ondersteuning van organisatie en klant. Hiermee wordt voldaan aan de wet op de basisregistraties en de wet op eenmalige gegevensvastlegging, meervoudig gebruik. Deze wetgeving is in de maak op dit moment. Door de gezamenlijke aanpak is het makkelijker om gegevens tussen de regiogemeenten uit te wisselen, bijvoorbeeld in het kader van risicobedrijven of werkzaamheden aan de weg die ook voor andere gemeenten gevolgen heeft.

Gezamenlijk netwerk: overgaan op serverbased computing, delen van kennis, gezamenlijk aankopen van pc's en pc software en beheren vanuit 1 locatie.

Door de afstemming van inkoop, onderhoud en distributie van hard en software kunnen voordelen in de kostenfeer gerealiseerd worden, evenals meer kwaliteit en het bevorderen van de uniformiteit en uitwisselbaarheid. Ook kan in groter verband de mogelijkheden te creëren van specialisaties en deskundigheidsvelden. Hierdoor verbetert de dienstverlening van de ICT organisatie richting de gemeentelijke organisatie.

Gezamenlijk I&A plan.

Afstemming van de ontwikkelingen in de gemeenten leidt tot een effectievere samenwerking. Het is bovendien mogelijk om gezamenlijk leveranciers te benaderen en hierdoor te besparen op kosten voor software, onderhoud, etc. Een informatie beleidsplan geeft houvast voor de gemeenten en bepaalt de plannen en mogelijkheden voor de toekomst. Het IBP van de vier samenwerkende gemeenten is de blauwdruk van de wijze waarop deze samenwerking vorm en inhoud krijgt en beschrijft alle uitgangspunten, plannings, aandachtgebieden, financiën, personele inzet, en wijzes van uitvoering. Een goed plan betekent het halve werk aan de uitvoering ervan.

7 Referentiemateriaal

- Werkplan 2005
- Quick Scan Rapport G4
- Inventarisatie Quick Wins G4
- Gespreksverslagen
- Aanvraag Voorhoedegemeenten G4
- 10 punten plan G4 (criteria voor samenwerking)

8 Voorstel projectorganisatie

8.1 (Project)opdrachtgever en projectmanager

Opdrachtgever is Peter ter Telgte.

Projectleider is Indra Henneman.

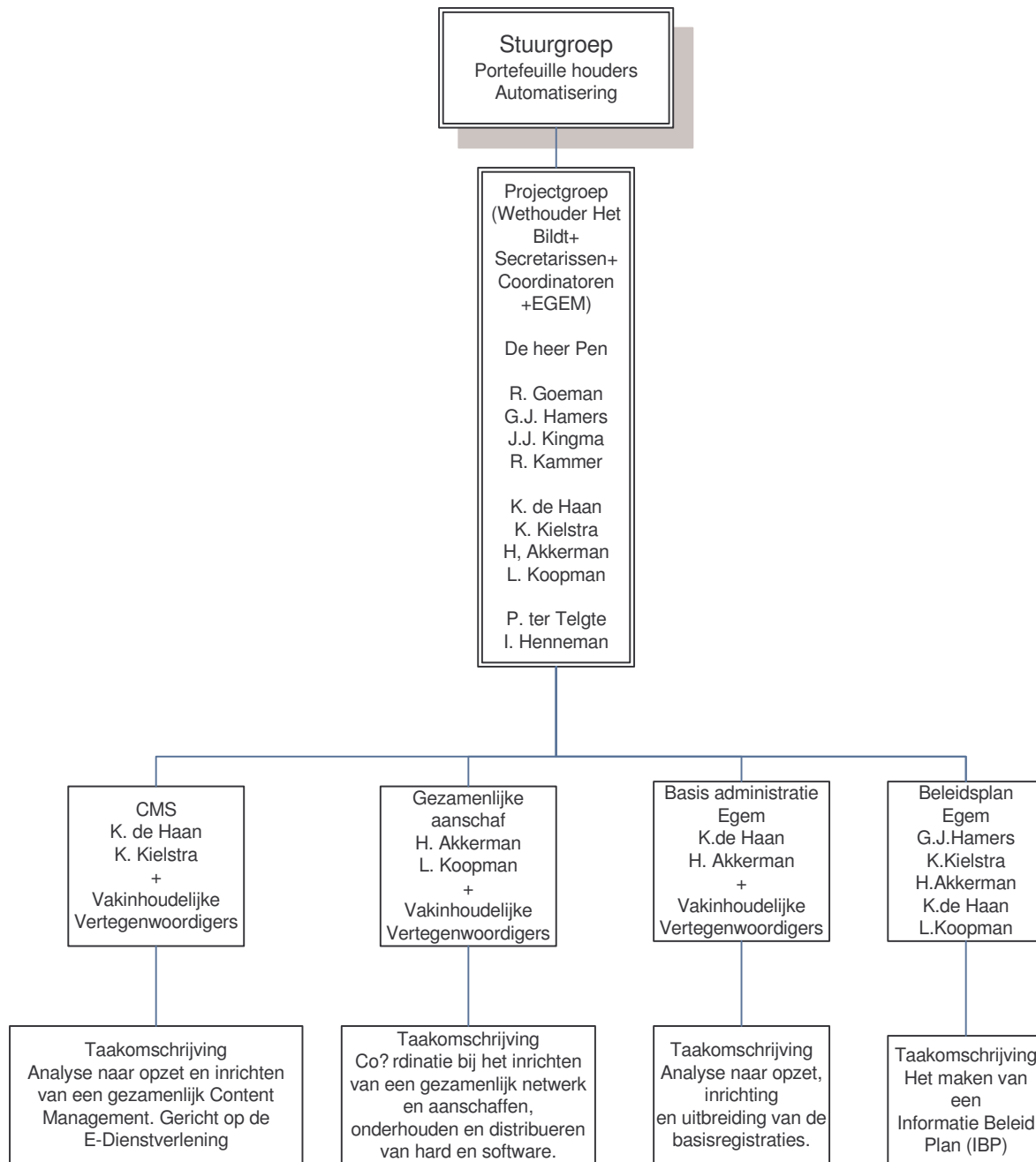
Er is geen sprake van een projectteam bij EGEM. Naar gelang de benodigde kennis die benodigd is in de begeleiding zal er eventueel een beroep worden gedaan op andere adviseurs binnen EGEM of van andere programma's van de ICTU. Is de G4 verkozen tot een voorhoedegemeente dan zal per project vanuit de ICTU een projectteam worden opgesteld. De opdrachtgever functioneert zelf ook in het project als projectlid, maar ook als klankbord en adviseur voor de projectleider.

Voor de projectuitvoering bij de G4 met medewerking van EGEM wordt een projectgroep samengesteld bestaande uit een afvaardiging van het bestuur, het algemeen management, de I&A en procesmanagers van de vier gemeenten. De projectgroep is verantwoordelijk voor de uitvoering van het lange termijn traject, maar is tevens verantwoordelijk voor de aansturing van de vier deelprojecten voor de korte termijn. Eén deel van de projectgroep zal daarom verantwoordelijk zijn voor de aansturing van de werkgroepen die zijn geformeerd voor de uitvoering van de aandachtsgebieden. Een ander deel zal gevraagd worden om mee te denken over de te vormen visie en strategie voor de komende jaren (over samenwerking, ICT, dienstverlening, handhaving, etc.), waarmee input gegeven kan worden aan het IBP en coördinatie van aanschaf, beheer, etc. De vier projecten worden uitgevoerd door werkgroepen die per project met de geschikte personen uit de vier gemeenten worden ingevuld.

Werkgroep CMS: Voor dit project wordt een werkgroep gestart waarin zowel managers van diensten als I&A betrokken zijn. De samenstelling is afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden in het traject, onder andere omtrent de digitaal aan te vragen producten en de functies voor het CMS, alsmede van de ontwikkelingen in het project van EGEM.

Werkgroep basisregistraties: Om afspraken te kunnen maken in het kader van dit project is het beter om te wachten totdat bekend is of de G4 mogen deelnemen in het traject Voorhoedegemeenten. De aard van de bijgaande ondersteuning is namelijk afhankelijk van deelname. Bij deelname kan een team van ondersteuning worden gevormd vanuit EGEM in samenwerking met het programma Stroomlijning Basisgegevens 2 en bijvoorbeeld het Ministerie van VROM. Deze partijen kunnen wellicht ook het beste aangeven wie er vanuit de G4 betrokken zouden moeten zijn in de werkgroep.

Coördinatie van de aanschaf en IBP. Er zijn in dit geval 2 aandachtspunten samen ondergebracht in één, omdat afgesproken is dat deze ontwikkelingen afhankelijk zijn van het traject van visievorming voor de komende jaren en de rol van samenwerking en ICT daarin. Hiervoor moet een projectgroep worden ingericht dat deelnemers uit verschillende lagen van de organisaties omvat (zie hierboven). De aandachtspunten worden vervolgens in 2 werkgroepen verder uitgewerkt. Belangrijkste personen in die werkgroepen zijn de I&A coördinatoren.

8.2 Klanten en gebruikers

Klant van het project is het samenwerkingsverband G4, vertegenwoordigd door de vier gemeentesecretarissen en I&A coördinatoren. De uiteindelijk gebruikers zijn divers en bevinden zich in de organisatie van de vier gemeenten en in de klanten van de vier gemeenten.

8.3 Andere belanghebbenden

Andere belangrijke belanghebbenden zijn de ICT coördinatoren en portefeuillehouders ICT bij de vier gemeenten. Daarnaast zullen andere programma's binnen ICTU een rol gaan vervullen, eventueel in het verband van de Voorhoedegemeenten. Hierover moeten nog verdere afspraken worden gemaakt.

9 Planning

Hieronder wordt per genoemd project een globale planning uitgewerkt. De planning en verdere activiteiten zijn onder andere ook afhankelijk van ontwikkelingen als de betrokkenheid bij de Voorhoedegemeenten en de acties in het kader van het project rondom een open source CMS voor gemeenten. Een verdere uitwerking van de planning van deelt stappen kan door de G4 worden gemaakt in een plan van aanpak.

Korte termijn

Gezamenlijk CMS op basis van Open Source en implementatie DigiD + BNG internetkassa.

Voor dit project kunnen grofweg de volgende stappen met bijbehorende planning worden weergegeven:

1. Er wordt één aanvraag voor DigiD gedaan vanuit de G4. Tevens wordt nagedacht over de ontsluiting van 1 of meer producten via DigiD die weinig moeite en extra randvoorwaarden vereisen. De aanvraag wordt gedaan door Klaas de Haan en volgt in week 3. De aanvraag heeft een minimale doorlooptijd van 6 weken. Het implementatie- en testtraject kan evenwel direct na het tekenen van een verklaring worden ingezet. Er wordt bij de G4 rekening gehouden met een doorlooptijd van minstens 2 maanden. Daarom is afgesproken dat in april in ieder geval één van de gemeenten in onderlinge samenwerking één product online laat aanvragen via DigiD. Ondersteuning vanuit EGEM is er mogelijk via de projectleider DigiD, Sierd Westerfield.
2. In kaart brengen benodigde functies voor het gezamenlijke CMS. In dat kader zal er ondersteuning volgen vanuit EGEM waar een project is benoemd voor het ontwikkelen van een functioneel ontwerp gemeentelijk CMS. In het samenwerkingsverband Regio IJmond is al een traject tot het inventariseren van functies doorlopen. Hier kan G4 gebruik van maken. Bovendien kan kennis worden opgedaan bij het afkijsymposium op 2 februari waar Amsterdam en Leeuwarden presenteren. EGEM zal ook gebruik maken van de kennis en ervaring (en de fo's) die daar aanwezig zijn. De doorlooptijd en planning voor dit onderdeel wordt afhankelijk van het EGEM project Gemeentelijk CMS. Er wordt geprobeerd om eind februari meer duidelijkheid te hebben.
3. Afweging voor het verdere traject. De G4 moeten bepalen of zij willen meegaan in een 'open source traject' waarbij belangrijke afspraken moeten worden gemaakt over beheer en doorontwikkeling in een community en waarbij de G4 duidelijk moeten samenwerken. Deze planning is afhankelijk van voorgaande ontwikkelingen en van de eventuele samenwerking met andere gemeenten.
4. Verdere ontwikkeling, implementatie, doorontwikkeling, toetsing, etc. Vanaf begin maart kan gestart worden met het traject van EGEM waarin wordt nagedacht over de benodigde functies en de verdere ontwikkeling alsmede samenwerking hierbij.

Voor dit project wordt voor het belangrijkste deel aangesloten bij het project van EGEM op het vlak van een volgende generatie websites en bijbehorend CMS. Dit mogelijke project bestaat grofweg uit:

1. Inventariseren, opstellen, onderhouden functionele ontwerpen webapplicaties.
2. Piloteren van FO naar TO op basis van OSS.
3. Inspanningsverplichting voor het gezamenlijk optuigen en faciliteren van een community.

Analyse naar en opzet van een Basisadministratie.

Voor dit project kunnen grofweg de volgende stappen met bijbehorende planning worden weergegeven:

1. Gezamenlijk definiëren van benodigde administraties, gegevensdefinities en gegevensverantwoordelijken. Deze acties kunnen nu al worden gestart, maar eventueel wordt gewacht op de start van het voorhoedegemeenten traject, zodat begeleiding vanuit verschillende hoeken kan worden gestart. De start zal daarom eind februari liggen.
2. Bepalen wat de mate van samenwerking zal zijn (decentraal – centraal). Deze actie is nu al te starten, maar eventueel wordt gewacht op de start van het voorhoedegemeenten traject.
3. Bepalen hoever de G4 gaan in het creëren van een stelsel van basisadministraties. Wordt er beperkt tot alleen de registraties voor gebouwen en adressen of gaat men verder?
4. Inrichting van de basisregistraties en benodigde afspraken. Stappen en planning is verder uit te werken.

Coördinatie bij aanschaf (etc.) en het maken van een IBP.

Er zijn in dit geval 2 aandachtspunten samen ondergebracht in één, omdat afgesproken is dat deze ontwikkelingen afhankelijk zijn van het traject van visievorming voor de komende jaren en de rol van samenwerking en ICT daarin. Zie ook de langere termijn planning. Voor deze projecten kunnen grofweg de volgende stappen met bijbehorende planning worden weergegeven:

1. Herinvoeren en bekrachtigen principe afspraak in het kader van afstemming over aanschaf van ICT. Daar wordt z.s.m. mee gestart.
2. Visievorming door projectgroep – G4 2010. Hiermee kan worden gestart zodra er een plan van aanpak is gemaakt. Daarvoor is 10 februari afgesproken. Gelijksortige trajecten zijn of worden uitgevoerd bij andere gemeenten. Zie ook langere termijn planning.
3. Opstellen van een IBP aan de hand van de visie, voorloopbrief en het plan van aanpak. Er zijn voorbeelden beschikbaar vanuit andere gemeenten. Hiermee wordt gestart zodra dit mogelijk is. Het streven is om het IBP eind mei/ begin juni af te hebben om het nog in het begrotingsproces mee te kunnen nemen.
4. Verdere inrichting van de coördinatie op basis van het IBP.

Lange termijn

In dit traject worden de benodigde stappen gemaakt om de wat-vraag (visie), de hoe-vraag (strategie) en de concretisering van de informatievoorziening te beantwoorden voor het samenwerkingsverband. Extra aandacht krijgen de processtappen, zodat borging en implementatie vanaf het begin van het proces goed onder de aandacht zijn van alle actoren. Het informatiebeleid en bijbehorend IBP (1 van de korte termijn projecten) is uiteindelijk de concretisering van het beleid t.a.v. de informatievoorziening. Dit informatiebeleid beoogt een houvast te zijn bij vragen over 'wie, wat, waar en hoe' en beschrijft de inhoudelijke koers van de informatievoorziening. Het draagt inhoudelijk bij aan het groeimodel naar een systeemgeoriënteerde organisatie. Uitvoering van dit plan van aanpak levert bouwstenen op voor het informatiebeleid van de G4, met name de concretisering van de wat en hoe-vraag.

Voor het realiseren van de informatiestrategie zijn de volgende processtappen voorzien:

1. uitwerken kort deelplan van aanpak voor dit traject (eind februari)
2. inventarisatie beleidsuitgangspunten en beleidsdocumenten, inclusief de omgevingsanalyse en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. (deskresearch, begin maart)
3. gevolgen E-omgevingsverkenning en ontwikkelrichting lokale overheid (top down benadering, half maart)
4. Ontwikkelen strategische visie (top down en bottom up benadering – workshops met bestuur, management en coördinatoren apart maar ook gezamenlijk; half april)
5. Richtinggevende uitspraken aandachtsvelden informatiebeleid (eind april)
6. Ontwikkeling en handreiking inbedding implementatiestrategieën (mei)
7. Evaluatie, doorlopen PDCA-cirkel, EGEM quick scan (juni)

Voor een meer gedetailleerde uitwerking wordt een apart plan van aanpak geschreven. Oplevering beging maart 2005.

10 Begroting

De begroting vanuit EGEM is gesteld op de inzet van 2 personen voor beide 40 uur. De inzet van deze uren is afhankelijk van de rolverdeling.

- Adviseur EGEM: 40 uur (Indra Henneman). Deze uren zijn voor directe begeleiding in de uitvoering en eventueel te formeren projectgroepen. Tevens zullen uren worden ingezet voor het begeleiden van en het schrijven van implementatieplannen die als product kunnen worden aangeboden aan andere gemeenten.
- Projectmanager EGEM: 40 uur (Peter ter Telgte). Deze uren zijn voor advisering inzake het gehele traject, het spelen van de 'advocaat van de duivel' en het aansturen en adviseren van de adviseur.

Een verdere inzet vanuit de ICTU is afhankelijk van beslissingstrajecten zoals de Voorhoede gemeenten en het project open source CMS bijvoorbeeld. Wanneer de G4 niet worden gekozen tot voorhoedegemeente zal via incidentele samenwerking met andere programma's alsnog de inzet van gespecialiseerde kennis kunnen worden gegarandeerd. De exacte inzet hiervoor is nog niet te bepalen.

De vier gemeenten zijn voornemens ieder een kwart fte op jaarbasis in te zetten om de voorgenomen samenwerking tot een succes te maken. De gezamenlijke inspanning van één fte wordt ondersteund door een substantiële financiële inspanning. Het streven is erop gericht ongeveer 25% van het huidige ICT budget per gemeente in te zetten om de samenwerking tussen de vier gemeenten inhoudelijk vorm te geven. Ter verduidelijking van de afgesproken inzet en middelen, zoals beschreven in de voorloopbrief IBP:

- ¼ fte inzet per organisatie. Het betreft hier de inzet op I&A coördinator niveau.
- ¼ van het ICT budget. Hier wordt gerekend met het investeringsbudget. Deze ligt voor de afzonderlijke gemeenten ongeveer tussen de €100.000 en €160.000. Het totaalbudget is hiermee ongeveer € 150.000.

Naast de inzet van de I&A coördinatoren wordt ook inzet verwacht van bestuur, algemeen management en procesmanagers binnen de organisatie.

11 Communicatie

Het is belangrijk dat bij de uit te voeren trajecten steeds de mensen binnen de 4 gemeenten die daar belang bij hebben of die het aangaat voldoende worden geïnformeerd en betrokken. De G4 is hiervoor in hoge mate zelf verantwoordelijk. Wel kan EGEM daarin een rol spelen, zoals bijvoorbeeld gebeurt door een presentatie aan de gecombineerde raden en het beschikbaar stellen van een extranetfunctie via de website van EGEM. Via deze projectsite kan alle informatie worden ontsloten voor daartoe aangewezen gebruikers. Bovendien kan men via deze site op afstand met elkaar in discussie via een forumfunctie. Naast deze instrumenten is betrokkenheid van belanghebbenden in de te vormen werkgroepen een goed middel om via korte lijnen de communicatie vorm te geven.

De G4 bepalen verder zelf wat communicatie bijdraagt aan de projectdoelstellingen die genoemd zijn, welk doel die communicatie heeft, voor welke doelgroep die bestemd is en welke boodschap de communicatie moet uitdragen. Er kunnen gezamenlijke acties worden ondernomen in overleg met de communicatie en kennislijn bij EGEM. Wellicht dat verder in het traject nog kan worden nagedacht over de betrokkenheid van EGEM of andersom de betrokkenheid van G4 bij een symposium of ander communicatiemiddel betreffende een onderwerp dat in het project van G4 aandacht heeft gekregen.

Bij het plannen van de communicatie kunnen de volgende aanwijzingen gevolgd worden:

Wat is de projectdoelstelling?

Beschrijf in grote lijnen de belangrijkste projectdoelstelling. Een handreiking om puntsgewijs de belangrijkste vragen te beantwoorden zijn de 5 W's en H-vragen:

Voor Wie is de projectdoelstelling van belang?

Wat houdt het project concreet in?

Is er sprake van een concrete locatie (Waar)?

Wanneer wordt het project in praktijk gebracht?

Waarom is het project eigenlijk nodig?

Hoe gaan we het project uitvoeren (incl. communicatieactiviteiten)?

Wat kan communicatie bijdragen aan de projectdoelstelling?

Als het project inclusief de communicatieparagraaf is vastgesteld, kan een start gemaakt worden met een structurele aanpak van de communicatieactiviteiten. Wat is bijvoorbeeld het doel van de communicatie (wat willen we bereiken?): bijvoorbeeld informatie geven, argumenten uitwisselen, gedrag bevorderen, draagvlak creëren of medewerking verkrijgen. Bij uitgebreide communicatieplannen wordt de communicatiebijdrage meestal uitgesplitst naar communicatiedoelstellingen op het gebied van kennis, houding en gedrag.

Wat moet de doelgroep weten over het voorgenomen beleid (=kennis)?

Welke attitude is voor het welslagen van het projectvoornemen van belang (=houding)?

Welk gedrag is van de doelgroepen nodig, zodat het projectvoornemen een succes wordt (=gedrag)?

Ondanks dat deze methode voor het gebruik van beperkte communicatieactiviteiten erg uitgebreid is, blijft de essentie hetzelfde. Hoe kunnen de diverse communicatieactiviteiten bijdragen aan het gewenste kennis-, houding- en gedragniveau, zodat het voorgenomen project een succes wordt?

Wat zijn de relevante doelgroepen?

Welke doelgroepen zijn van belang voor het welslagen van het project? Behalve deze belanghebbenden zijn er natuurlijk nog tal van andere mogelijke doelgroepen